

Kommenttipuheenvuoro: Onko lastensuojelu vammaispalvelua?

Vammaisen lapsen oikeus kotiin ja lapsuuteen -seminaari 9.10.2024

Tanja Salisma

Juristi, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Vammaispalvelu / lastensuojelu

- Lähtökohtana palvelujärjestelmässämme on vammasta johtuviin palvelutarpeisiin vastaaminen vammaispalveluilla (tai SHL-palveluilla silloin, kun ne ovat riittäviä ja sopivia sekä lapsen edun mukaisia)
 - Tämä ei ole käytännössä aina toteutunut, vaan myös esimerkiksi kehitysvammaisia ja autistisia lapsia on lastensuojelun sijoituksessa myös sellaisissa tilanteissa, joissa LSL:ssä määritellyt huostaanoton tai kiireellisen sijoituksen edellytykset eivät täyty – huom! esim. koulunkäynnin haasteet yksinään eivät riitä perusteeksi näille toimille
 - Lapsen sijoitus on perheelle usein iso kriisi ja kuormitustekijä (joskus harvemmin toki myös toimiva ratkaisu)
 - Lapsen hyvinvointi helposti vaarantuu; osa jää käytännössä myös ilman esim. oman osallisuutensa tueksi tarvitsemiaan vammaispalveluita
 - Sijaishuollossa ei läheskään aina ole riittävää osaamista hoitaa näitä lapsia
 - Kyse on hyvin kalliista palveluista - vrt. esim. siihen, että lasta ja perhettä tuettaisiin sopivin palveluin, jotta lapsi voisi asua kotonaan
- MITÄ voimme tehdä, jotta tilanne parane?

Miten korjaamme tilanteen?

- Uusi VPL on tältä osin selkeä: vamman vuoksi tarvittava asuminen lapsuudenkodin ulkopuolella järjestetään sen mukaisena lapsen asumisen tukena, kun tarvetta huostaanotolle/sijaishuollolle ei ole
- Mm. aiemmat SHL-muutokset ovat osoittaneet, että lakimuutoksilla ei aina välttämättä pystytä riittävästi ohjaamaan käytännön sosiaalihuollon ja tältä osin erityisesti lastensuojelun vakiintuneita toimintatapoja, joten tarvitaan nähdäkseni lisäksi ainakin
 - Tämän haasteen tunnistamista ja avointa sekä ratkaisuhakuista yhteistä keskustelua siitä, erityisesti lapsia ja perheitä kuunnellen ja vammaisen lapsen oikeuksien näkökulmat vahvasti huomioiden
 - Monialaista yhteistyötä (esim. SHL 41 §) tarvittavien toimijoiden kesken (erit. vammaispalvelut ja lastensuojelu, mutta myös kuntien sivistyspalvelut, terveydenhuolto ja lapsiperheiden sosiaalipalvelut)
 - Ensisijaisen riittävän vahvan VPL:n mukaisen kotona asumisen tuen toteuttamiseen panostamista (osa VPL-toimeenpanoa)
 - Lisää sopivia asumisratkaisuja vammaispalveluihin; vrt. LSL:iin joskus kaavaillut ”hybridiyksiköt” esim. vammaisille lapsille
 - MITÄ MUUTA?